

Takaisin etusivulle

Opettajalle

Tämä on kolmas osa *Monenlaista luettavaa* -kirjasarjasta. Kirjojen sisältämien erityyppisten tekstien joukosta on mahdollista löytää jokaiselta oppilasta kiinnostavia tekstejä ja aihealueita. Voit monistaa kirjasta kullekin oppilaalle parhaiten sopivat tehtävät. Sarjan kirjat pyrkivät erityisesti harjoittamaan oppilaiden lukemisen ymmärtämisen taitoja. He myös tottuvat lukemaan monenlaisia tekstejä. Kirjojen tehtäviä voivat tehdä jo ensimmäisen luokan alussa ne oppilaat, jotka ovat edistyneet pitkälle lukemisen taidoissa. Toisaalta, tehtäviä voidaan käyttää *alkuopetuksen jälkeenkin* oppilaiden taitojen mukaan. Harjoitukset soveltuvat myös *erityisopetuksessa* käytettäväksi. Tärkeää on sanavaraston laajentaminen ja vieraiden sanojen merkityksen oivaltaminen. Parhaiten tämä onnistuu, kun opettajakin ohjaa oppilaita käyttämään lauseyhteyttä uusien sanojen ymmärtämisen apuna. Tehtäviä tehdessään oppilas huomaa myös, että sama sana voi eri yhteyksissä tarkoittaa eri asioita. Lisäksi lapsia kehoitetaan keskustelemaan toisten oppilaiden tai aikuisten kanssa, kun he pyrkivät selvittämään sanojen ja sanontojen merkitystä. Monet tehtävät soveltuvat myös *paritehtävinä* tehtäväksi.

Kirjan harjoituksissa oppilaita rohkaistaan myös käyttämään oheismateriaalina tietokirjoja ja internettiä. Esimerkiksi eläinten kuvia tarkastellaan eläinkirjoista. Näin opitaan tekemään tarkkoja havaintoja. Asioita myös vertaillaan keskenään. Edelleen oppilaat oppivat vähitellen löytämään tietoteksteistä pääasiat. Tämä on vaikea, mutta erittäin hyödyllinen taito, jota tarvitaan opiskelujen edetessä yhä enemmän.

Luetun ymmärtämistä kehittää myös tarinoiden tapahtumien ennustaminen sekä päätelmien tekeminen tekstin antamien vihjeiden perusteella.

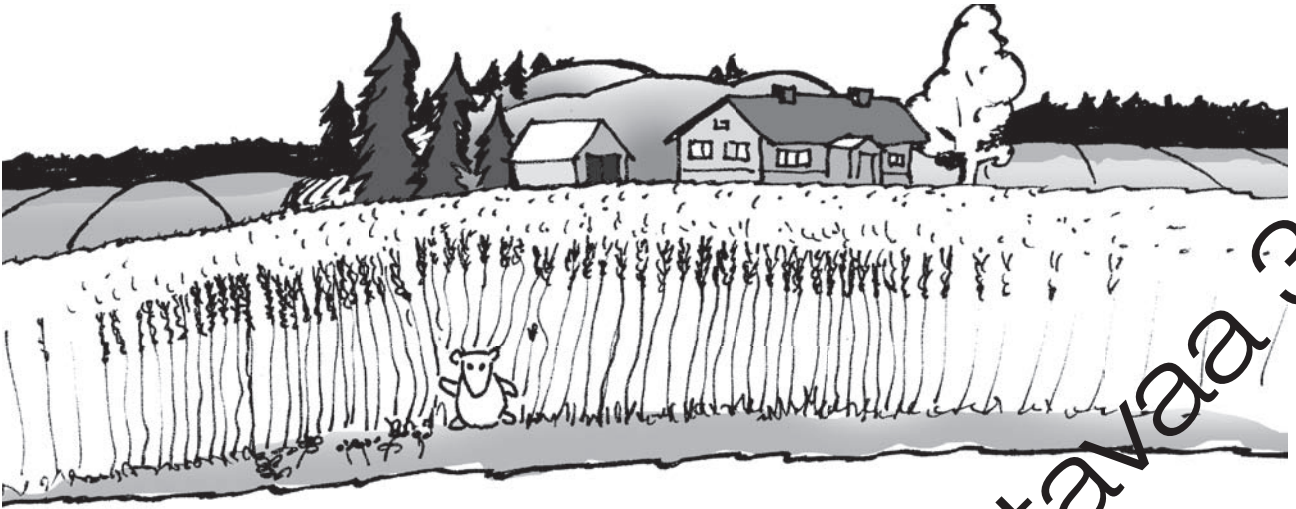
Tuula Merisuo-Storm • Rauli Storm

Monenlaista luettavaa 3

Luetun ymmärtämistä kehittäviä tehtäviä

Aurinko ja pohjatuuli (La Fontainea mukaellen)	5
Kaksi karhunpentua (kansansatu)	8
Maalaishiiri ja kaupunkilaishiiri (kansansatu)	12
Hiiren häät (kansanrunoa mukaillen)	18
Mäkihyppy	22
Seiväshyppy	26
Pitkäikäisiä eläimiä	28
Siili	31
Haisunäädän haju	34
Litettä kampela	37
Aavikkoketun korvat	40
Kuninkaallisia eläimiä	42
Uutisia sanomalehdestä	45
Faaraon aarteet	45
Olympiavoittajan mitalit	46
Punainen nosturi	47
Ammatteja	48
Toimittaja	48
Pianonvirittäjä	51
Luotsi	55
Meteorologi	58
Säätiedotus	61
Kalenteri	64

Maalaishiiri ja kaupunkilaishiiri

Kesällä maa-lais-hii-ri asui suuressa vehnäpellossa.
Kun ilmat viilenivät, se muutti sisälle taloon.
Tuvan lattialta se löysi ihmisiltä pudonneita herk-ku-pa-lo-ja.
Se varastoi ne ullakolle omaan pesäänsä.

Eräänä päivänä sen serkku kaupunkista
tuli vieraisille.

Maalaishiiren varastossa oli
kakun- ja leivänmuruja,
makoisia juuston kekereita,
herneitä ja pähkinöitä.

Kau-pun-ki-lais-hii-ri söi
vatsansa täy-pö-täy-teen.

Sitten se sanoi serkulleen:

- Voi sinua raukkaa,
joudut syömään vanhoja ruuanjätteitä.

Tule minun luokseni kaupunkiin.

Minä järjestän sinulle kunnan kekkerit.

Maalaishiiri häpesi vaatimatonta elämäänsä
ja lähti nolona kaupunkilaishiiren mukaan.

Hiiret saapuivat suureen kivitaloon.

Siellä ihmiset olivat juuri syömässä.

Maalaishiiri oli ihmeissään.
Ruokaa oli us-ko-mat-to-man paljon.

Vihdoin ihmiset lähtivät pois pöydän ääreltä.
Hiiret riensivät ruokasaliin.
Ne kiipesivät tuolille ja sieltä pöydälle.
Maalaishiiri haukkasi palan muhkeasta juustosta.

Silloin tapahtui kauheita!
Pöydälle hyppäsi iso kissa.
Sitten tuli keittäjä, joka huusi ja
heilutti kauhaansa.
Kohta huoneeseen ryntäsi
kaksi hurjasti haukkuvaa koiraa.
Sydän pampailleen pikku hiiret
pujahtivat piiloon lähimpään koloon.

- Kun he lähtevät pois,
menemme hakemaan lisää ruokaa,
kuiskasi kaupunkilaishiiri.
Maalaishiiri pudisti päätään.
- Minä lähden takaisin kotiin.
Saat ilomielin pitää hienot ruokasi.
Oma kotini on paras paikka maailmassa.

1. Mitä syötävää maalaishiiri tarjosi vieraalleen?

2. Mitä kaupunkilaishiiri sanoi ruuista?

3. Maistuivatko maalaishiiren ruuat kaupunkilaishiirelle?

4. Minkälainen kaupunkilaishiiri oli sinun mielestäsi?

5. Täydennä lauseet:

Kesällä maalaishiiri asui _____

Talvella sen koti oli _____

6. Selvitä, mitä nämä sanat tarkoittavat:

serkku _____

täti _____

setä _____

eno _____

isoäiti _____

isoisä _____

7. Mitä sukulaisia sinulla on? Kirjoita heidän nimensä viivoille.

He ovat siskojeni: _____

He ovat veljiäni: _____

He ovat serkkujani: _____

He ovat isoäitejäni: _____

He ovat isoisiäni: _____

He ovat tätejäni: _____

He ovat enojani: _____

He ovat setiäni: _____

8. Yhdistä viivoilla samaa tarkoittavat sanat:

isoisä

ukki

vaari

mummi

isoäiti

pappa

mummo

mamma

9. Mitä nimiä sinä käytät isovanhemmistasi?

10. Piirrä:

Maalaishiiri häpeää.

Hiiret pelkävät.

Hiiri riemastuu, kun näkee valtavan määrän ruokaa.

II. Selitä sanat:

holo _____

viilenee _____

ullakko _____

12. Mitä muita eläimiä tarinassa oli hiirten lisäksi?

13. Yhdistä samaa tarkoittavat sanat viivalla:

saapua	vintti
ullakko	kekkerit
pudonnut	tulla
juhlat	syödä
ihmeissään	tipahtanut
aterioida	loput
vihdoin	ällistynyt

14. Kaikki alla olevat sanat kertovat siitä, kuinka täynnä astia on.
Numeroi sanat aloittaen tyhjimästä (1 – 5):

☐ vajaa	☐ täpötäysi
☐ työpötyhjä	☐ puolillaan
☐ kukkuroillaan	

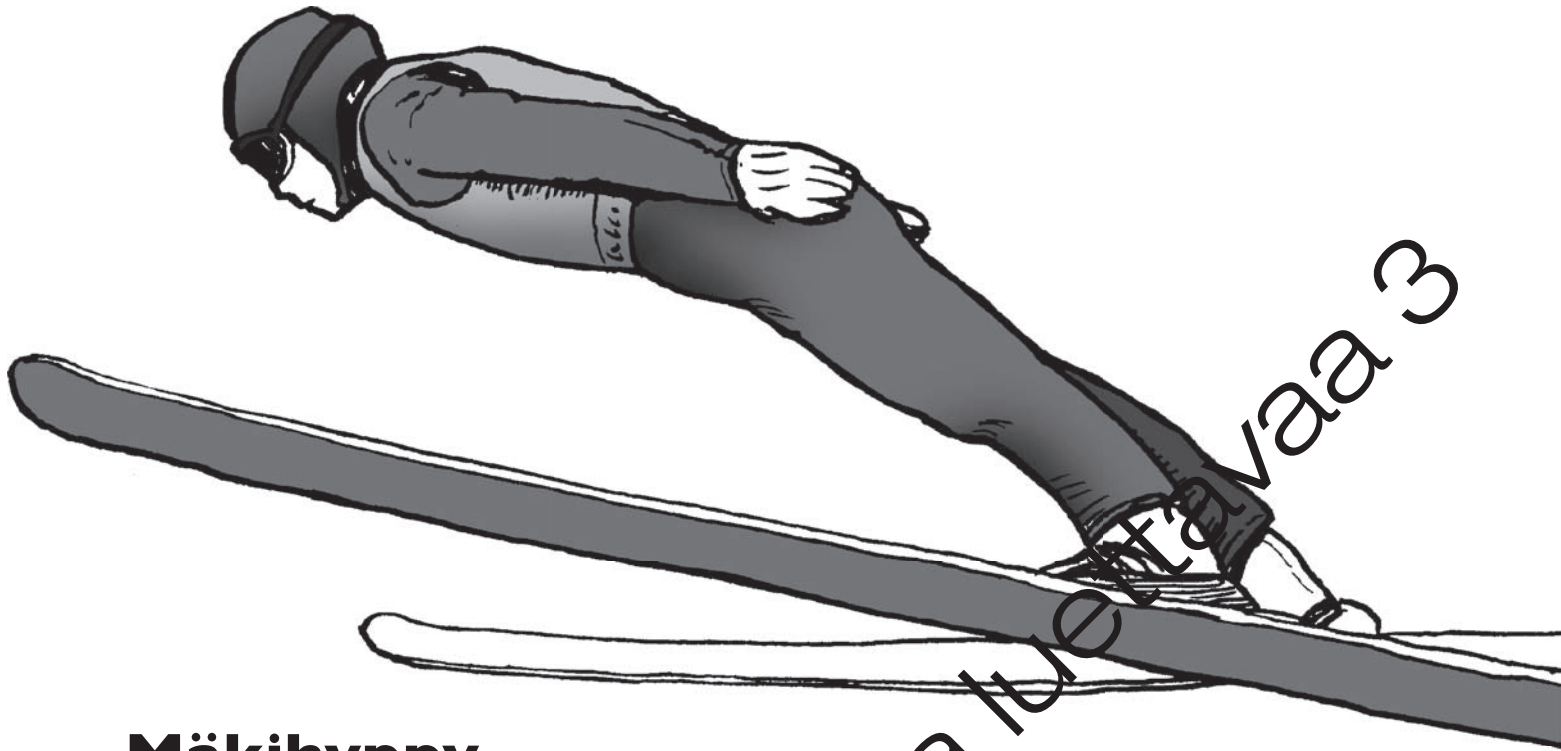
15. Usein sanotaan, että joku on **hiljaa kuin hiiri**.

Keksi sopivat sanat tyhjiin kohtiin:

valkoinen kuin _____

nopea kuin _____

kuuma kuin _____

Mäkihyppy

Talvella televisiosta tulee usein mäkihyppöä. Kilpailijat liukuvat suksilla alas hurjan korkeaa hyppymäkeä. Hyppyrin reunalta he yrittävät liidellä mahdollisimman pitkälle.

Taitava hyppääjä hallitsee ilmalennon ja alastulon. Pisteitä saa sekä hyppyn pituudesta että tyylistä. Tyyllillä tarkoitetaan sitä, miten kaunis hyppääjä liitelee ilmassa ja laskeutuu maahan.

Kilpailuja pidetään useimmiten normaalimäissä ja suurmäissä. Maailman pisimmät hyppy hypätään lentomäissä.

Monet suomalaiset ovat olleet maailman parhaita mäkihyppääjiä. Viime vuosina parhaiten ovat menestyneet Janne Ahonen, Matti Nykänen ja Toni Nieminen.

1. Kirjoita, missä mäkihyppääjä

liukuu _____

liitelee _____

laskeutuu _____

2. Mitkä kaksi asiaa vaikuttavat mäkihyppääjän saamiin pisteisiin?

3. Missä mäessä hypätään pisimmät hyppyt?

4. Ketkä kolme mäkihyppääjää mainitaan tekstissä?

5. Tiedätkö muita mäkihyppääjiä? Kirjoita heidän nimensä viivoille.

6. Mitä muita hiihtolajeja on olemassa?

Agricolan Monenlaista luettavaa 3

7. Mitä muita talvisia urheilulajeja tiedät?

8. Mitä urheilukilpailuja olet katsonut televisiosta?

9. Keksi näille sanoille vastakohtat:

alas _____

korkea _____

pitkä _____

paras _____

reunalla _____

usein _____

tulee _____

10. Mitä sana **hallitsee** tarkoittaa näissä näissä lauseissa:

Taitava hyppääjä **hallitsee** ilmalennon.

Kuningatar Elisabet **hallitsee** Englannissa.

11. Mitä nämä sanat tarkoittavat (kysy vaikeat sanat aikuiselta):

liukumäki _____

liukuhihna _____

liukuportaat _____

liukuovi _____

12. Selvitä myös, mitä nämä sanat tarkoittavat:

mäkiennätys _____

mäkilähtö _____

mäkistartti _____

mäkiauto _____

13. Millä eri välineillä voidaan liukua alas lumista mäkeä?

14. Muistatko laulun *Jänöjussin mäenlasku*? Kuinka jänön kävi laulussa?
